

MARIJA ŠIMOKOVIĆ KÉT VERSE

APRÓ ALKONYAT

Az apró alkonyat volt egyetlen tulajdona b. ferencnek
aki egy szombati napon újvidéken
ötven-egynéhány bölcsészhallgatót vizsgáztatott
hogy utána későn született kisleány
b. zsolti születésnapjára ünnepségre siessen
az apró alkonyat követte b. ferencet
miközben ő passat márkájú gépkocsiján
száguldott a pannon vízió felé
hogy a kísértetvárosba jusson
melyet láthatatlan szögesdrótok
választanak el a külvilágtól
végül áttört rajtuk nem érezve az áttörés iszonyatos erejét
entelecheiától szuszogva ért a küszöb elé
s miközben ebédelt — két semmirekellő vendég társaságában
akik később halálával hengegtek —
minden bizonnyal
értelmetlen rohamására
és a kis zs. születésnapjára gondolt
a borospohár után nyújtotta kezét
hogy kikapcsolódjon a süket duma után
s mikor a pohárhoz ért
kinyílt tenyeréből az apró alkonyat és elnyelte
telefonon értesültem b. ferenc haláláról
éppen amikor ne félj
itt vagyok
című kötetem állítottam össze
azt hiszem olyan rettenetes volt
hogy b. ferenc se hitte volna el

önnön halálhírét
aztán soká hallgattak az asztalon a papírlapok
a költészet tárgytalanná vált
a róla kiejtendő szavak
megalvadtak a fogsorok közt
és senki sem akarta kimondani őket
két nap múltán miközben arról vitáztak
hogy dízsírhelyen temessék-e el
miközben a kisemberek a személyiségről rebesgettek
aki a legalkalmasabb lenne arra
hogy gyászbeszédet mondjon fölötte
miközben e bestiális város falainak
minden részéből valami meleg szél fújdogált
azoknak megsárgult fogai
kiknek sosem volt okuk a küzdelemre
győzelemre vigyorba merevedtek
amíg a cserepek alatt nem akart elhervadni a virág
amíg az ő háza körül nem akartak elhallgatni a fák
amíg a belgrádi bölcsészettudományi kar professzorai
és az újvidéki bölcsészhallgatók még mindig hitetlenül
és kenetteljesen sündörögtek
a kislány a kisfiú és egy asszony néhai b. ferenc családjá
megpróbált kimozdulni a kövé vált fájdalomtól
kivonult a dízsörtség melyet a város díszpolgárai alkottak
és azok akik megtiszteltetésnek érzik
hogy itt élnek
a gyászbeszédekben fogadalmak hangzottak el
segíteni fogunk a szeretet és a bölcsesség nevében
melyet néhai b. ferenc hagyományozott ránk mindörökre
és hasonlók
közben egy külvárosi óvodában
az óvónő polgártársainak minden bestiálisát
és képmutatását magába gyűjtve arról beszélt a szülői értekezleten
hogy milyen kitűnően felkészítette gyermekeinket az iskolára
hogy nekünk kedves papáknak és mamáknak
büszkéknak kell lennünk
s amikor b. ferencet 15 nulla nulla órákor
koporsójában a sír felé vitték
istenemre mondom
az óvoda ablakából észrevettem

hogy a fák között valami sötét szél süvölt
 s tudtam — ez az apró alkonyat
 mely az ő tenyeréből szabadulva tovább dübörög
 s amikor 15 óra 30-kor a sírba helyezték
 az alkonyat ismét bejött az óvoda ablakán
 betört egy üveget és eltűnt
 fekete gyászom
 barátom összeszorított öklébe préselődött
 barátoméba aki b. ferenc temetésén várt rám
 a kék szemű b. ferenc most bizonyára
 dosztojevszkij poétikájának antinómiájáról
 fehér ferencről és heller ágnesről tárgyal
 ott valahol
 marcuséről és az egydimenziós emberről beszél
 s esküszik rá hogy minden filozófus költő
 fejből szavalva
 hol magyarul hol fordításban attilát, sándort, endrét, miklóst
 keresztje fölött magányosan és összekuporodva
 az apró alkonyat
 egyetlen igazi beszéd társa
 nem hagyja el.

CÍM HELYETT IS ÁLLHATNA: ÜDVÖZLET A SZABADKAI SUGÁRÚTRÓL

1

amikor a körből labda lesz
 és hány körne van szükség egy olyanhoz
 mely gurulni is tud

2

hogyan ugrani s ne maradni egy helyben
 létezik-e a nesztelen elszakadás művészete

3

kilencéves voltam amikor meghúzták
 az első vonalat a fekete fürdő és az epreserdő között
 és azt mondták: itt lesz a sugárút
 hatvankettőben miközben írásbelit írtam

szerbhorvátból néhányan lefényképezkedtek
az első toronyház előtt
már akkor fű sarjadt a kövek közül

4

ma mélyen önmagába kuperodva
haraggal, hamis prófétákkal, messiásokkal és szélhámosokkal teli
csupán holdfényvel megvilágítva és ködbe zárva
valaki azt hihetné ez a menekülés útja

5

a toronyházakba emberek nőnek bele
a házakból nem nő ki semmi
a kézben tartott kenyér önmagától gyúródik
az időhöz nem alkalmazkodó sebesség állapota
itt fájdalomt okoz

6

hallgatás a lény háza nem a szó

7

honnan tudod hogy az éjszakát reggel követi
miből tudod hogy élsz
nincs egyetlen valamirevaló bizonyíték sem

8

a padok mögötti lámpák ma íme
maguktól gyulladnak ki a bőr érintésére

9

a jó izzadságszag és a *lotion after shave*
lábak alatt az ég a fűben
a magányosság egy pillanatra öntudatlan lesz
s mintha a villamosok ismét közlekednének e városban

10

egy lányomban a nedves homokon
kalácsok maradtak s egy gyertyánfa-lány
elvesztette masniját

11

minden ablak mögött valaki beszél
 összekuszálódnak a tévék és antennák a szomszéd
 behatol a szomszédasszonyba közben egy gyerek
 a mellettünk levő házban kikirikivajat ken a kenyérre
 valaki diót ropogtat az albérlő pedig suttyomban
 lesompolyog a pincébe hogy utánanézzon fajgalambjainak
 az asszonyok szegyenkezve vallják be férjüknek az elmúlt napot
 homokot, penészt és rozsdát mosva emlékeiről
 egy öreg üldögél magányosan az ablak közepén
 akár valami üres csontú madár
 a rőt hajú színésznő lemond médeiáról colombina kedvéért
 valaki éppen elválik valakitől s a gyermekhanoúrozástól
 bemélyedt homok boldogan keveredik a homokkal

12

a sugárútlakó gyűjtögetni kezdi öregjeit
 a nyugalmazott orvosokat bonvivánokat mérnököket
 művészeket címfestőket tárcaírókat ügyvédeket és portásokat
 most szabadidőben bővelkedve tömörítik soraikat

13

s előlről kezdődik ismét egy új kör

14

mi volt itt vajon a sugárútlakó előtt

15

talán valaki kertjében állunk
 nesztelenül átlépünk valaki kerítésén
 átjárunk a vert falakon
 valaki elől eltakarjuk a városháza toronyóráját
 valakit legédesebb álmából riasztunk fel

16

alszanak ma éjjel a sugárútlakók gyerekei arról nem álmodva
 hogy valaha a régi gyerekeknek épp ezen a helyen voltak
 meghitt zugaik ahol nőttek dominóztak ahonnan a
 fekete fürdőbe jártak fehérre fürödni maguk
 vízzel és szappannal míg más gyerekek a vasúti síneken rohangáltak

a sóderba bukva tele forradással aztán összerálákoztak
ismét az iskolában és most találkoznak újra ifjúságuk végén
s a sugárútlakók kezdetén

17

ma éjjel elhagyom a toronyházak ablakait
nem hagyom hogy újabb fogai nőjenek a magánynak
elmegyek oda ahol anya tréfáiból és apa esti meséiből
titokban én magam elkezdődtem

FÜLÖP Gábor fordításai